

LES EXPECTATIVES DE PARTICIPACIÓ DELS I LES JOVES DE SANT ANTONI

Febrer 2018

ÍNDIX

- 0. Introducció
- 1. Anàlisi de la realitat juvenil de Sant Antoni
  - 1.1. El barri
  - 1.2. Context sociodemogràfic
  - 1.3. Recursos i equipaments juvenils
  - 1.4. El teixit associatiu juvenil
  - 1.5. Projectes i processos participatius
- 2. Perfils juvenils de Sant Antoni
  - 2.1. Dinàmica de treball amb joves de Sant Antoni
  - 2.2. Dinàmica de treball amb persones vinculades a la població juvenil de Sant Antoni
  - 2.3. Mapa de perfils juvenils de Sant Antoni

0. INTRODUCCIÓ

La ciutat de Barcelona té una llarga trajectòria en promoure i facilitar la participació ciutadana. De fet, el passat mes d'octubre de 2017 es va aprovar el nou reglament de Participació Ciutadana¹ l'objecte del qual és regular els canals de relació entre la ciutadania i l'Ajuntament, per facilitar i promoure aquesta participació en els processos de presa de decisions, en la generació de polítiques i en la gestió dels serveis i els assumptes d'interès municipal. Tot i que aquest reglament reconeix la participació a títol individual, el cert és que la ciutadania organitzada (entitats, associacions, federacions, etc.) ha estat històricament, i ho continua sent, el tipus d'agent amb més capacitat d'incidència en l'agenda pública. Aquest fet, doncs, fa necessari analitzar el context i els canvis que s'hi van donant per tal de seguir promovent la participació de col·lectius diversos que són els més capaços de posar a l'agenda pública la diversitat de necessitats i demandes que apareixen en una ciutat global i complexa com Barcelona.

El present estudi posa la mirada en la participació juvenil al barri de Sant Antoni, entenent, com dèiem abans, que la promoció de l'organització juvenil i la participació dels i les joves en les estructures ja existents (entitats, associacions i col·lectius), així com la creació de noves formes d'organització, és necessària per garantir la salut democràtica de la ciutat i fer efectiva la mirada juvenil en els afers en els que l'Administració actua. Des d'aquest punt de vista, també cal promoure iniciatives que fomentin la participació juvenil i promoguin valors i actituds que facilitin que els joves siguin protagonistes del seu entorn i puguin intervenir en les qüestions que afecten les seves vides.

En efecte, a Barcelona, els moviments socials, el moviment associatiu i el veïnal han estat els principals motors de moltes de les transformacions de la ciutat i, especialment, han estat els garants que han forçat a l'Administració a avançar en desplegar mecanismes de participació. Tanmateix, actualment, especialment entre les entitats més històriques, es detecten alguns problemes a l'hora de mobilitzar a la ciutadania a participar activament. Aquesta debilitat es percep més acusadament entre la població més jove, provocant molts problemes a l'hora d'assegurar el relleu generacional de moltes entitats que continuen sent necessàries. És davant d'aquesta preocupació que

---

¹ Disponible en línia:

http://ajuntament.barcelona.cat/participaciociutadana/sites/default/files/documents/reglament_participacio_ciutadana.pdf

el districte de l'Eixample, donant resposta a una demanda ciutadana, lidera l'estudi que ens ocupa.

L'objectiu d'aquest estudi és, doncs, identificar i analitzar els principals perfils juvenils presents a Sant Antoni per detectar quines són les expectatives que els i les joves del barri tenen pel que fa a la seva participació en els projectes i iniciatives que es desenvolupin a nivell de barri, ja siguin engegats per l'Ajuntament o per altres entitats i col·lectius. Per tant, no es tracta de cercar fórmules màgiques per aconseguir majors nivells de participació de les persones joves en el seu conjunt, sinó entendre que la població jove és tan diversa en quant a necessitats i expectatives com la població adulta i, per tant, no hi ha estratègies que siguin igualment aplicables i eficients per a tots els perfils de joves i cal adaptar-les a cada perfil i esperar, també, nivells d'implicació diferents.

Fases i metodologia utilitzada

L'estudi s'ha desenvolupat a partir de tres fases diferenciades que han donat lloc a tres resultats concrets:

Fase 1. Anàlisi de la realitat juvenil²

En aquesta fase s'han dut a terme les següents accions:

- Anàlisi de dades sociodemogràfiques.
- Recull de serveis i equipaments amb incidència en la població jove.
- Anàlisi de polítiques i processos participatius actualment en marxa al barri.

Fase 2. Identificació dels principals perfils de joves presents al barri

Aquesta segona fase s'ha desenvolupat a partir de la creació de diversos espais participatius per tal de construir col·lectivament un consens sobre els principals perfils juvenils presents al barri. S'han realitzat:

- Sessió de treball participatiu amb joves de Sant Antoni.
- Sessió de treball participatiu amb persones vinculades a les persones joves del barri (tècnics municipals, responsables d'equipaments, representants d'entitats, educadors de carrer, etc.)
- Entrevistes amb persones clau.

Fase 3. Elaboració de línies i propostes d'actuació per promoure la participació

---

² Aquest estudi centra l'anàlisi en la població entre els 14 i els 24 anys.

En la darrera fase s'han treballat des d'una perspectiva propositiva quines són les estratègies, línies i accions més adients per promoure la participació dels diferents perfils de joves de Sant Antoni.

1. ANÀLISI DE LA REALITAT JUVENIL DE SANT ANTONI

1.1. EL BARRI

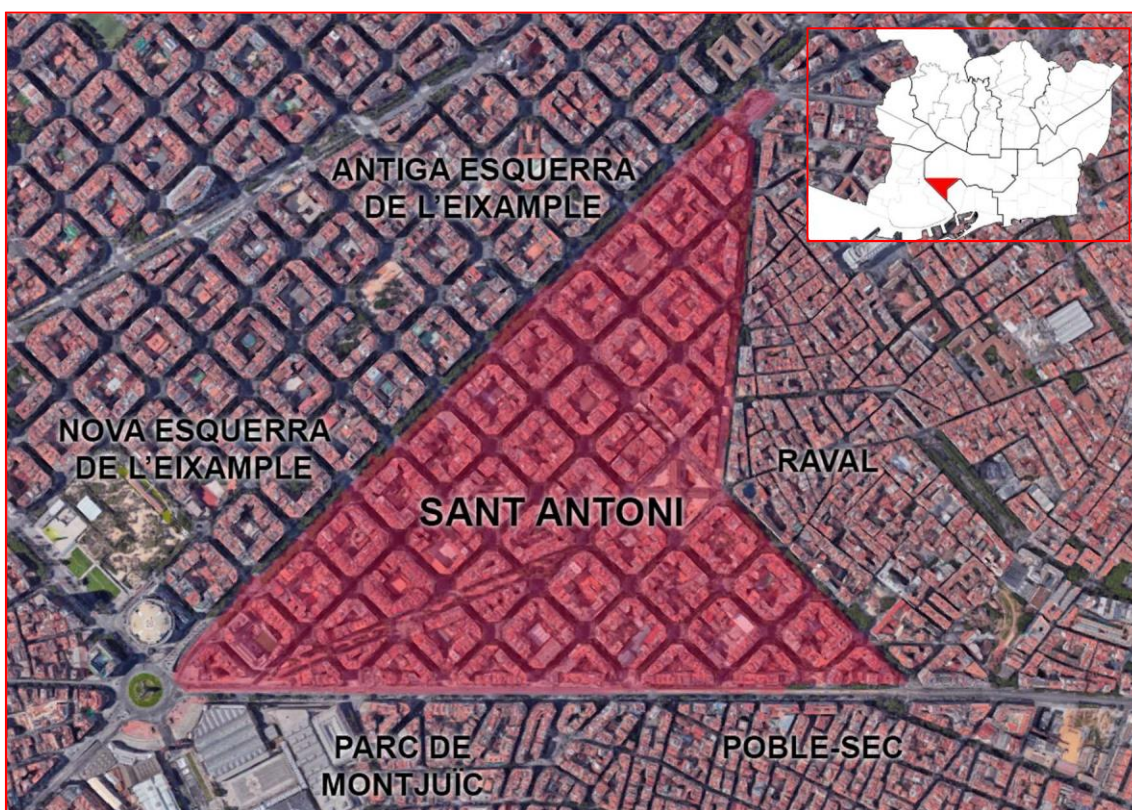
Sant Antoni és un dels 6 barris que formen el districte de l'Eixample. Té una superfície de 0,8km² i limita amb els barris del Raval, l'Antiga Esquerra de l'Eixample, la Nova Esquerra de l'Eixample, el Parc de Montjuïc i el Poble-sec.

La fesomia del barri és fruit de les reformes lligades a l'Exposició Universal de 1929, amb motiu de la qual es va impulsar la urbanització i l'arranjament dels accessos a Montjuïc, amb l'eliminació de les barraques que hi havia entre el Paral·lel i la Gran Via i la urbanització de l'avinguda Mistral, que actualment és una via peatonalitzada que aglutina gran part de la vida del barri.

Actualment el barri està immers en la reforma del mercat històric de Sant Antoni construït a finals del segle XIX, un equipament municipal que és el centre neuràlgic del barri i que ocupa la illa delimitada pels carrers Comte Borrell, Manso, Comte d'Urgell i Tamarit. L'origen del Mercat de Sant Antoni es remunta a mitjan del segle XIII en el mercat dels Encants.

Paral·lelament a la rehabilitació del mercat, que s'inaugurarà al llarg d'aquest any 2018, s'estan duent a terme obres de reurbanització dels carrers que l'envolten, amb l'objectiu de crear una gran cruïlla de vianants a Borrell amb Tamarit, per pacificar l'entorn del mercat. Aquesta mesura forma part d'un pla estratègic per preservar l'espai públic, el comerç de proximitat i la vida veïnal del barri.

Mapa 1. El barri de Sant Antoni.

Font: elaboració pròpia.

Sant Antoni té una població de 38.184 habitants en 80 hectàrees, per tant, hi viuen 477 habitants per hectàrea, una densitat poblacional superior a la dels seus barris veïns.

Taula 1. Densitat poblacional. 2016

	Població	Hectàrees	Densitat poblacional (habitants / hectàrees)
Sant Antoni	38.184	80,0	477
Nova Esquerra de l'Eixample	57.648	130,0	443
Raval	47.129	110,0	428
Poble-sec – Parc Montjuïc	40.055	460,0	87

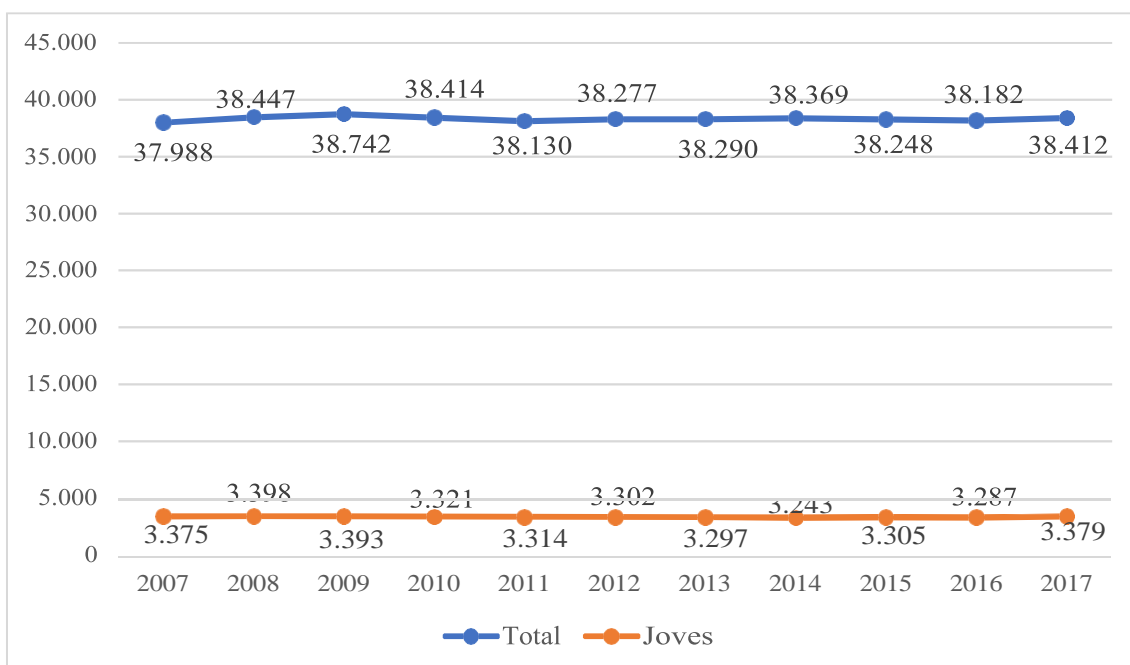
Font: elaboració pròpia a partir de dades del Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona.

1.2. CONTEXT SOCIODEMOGRÀFIC

En la darrera dècada la població de Sant Antoni no ha variat de manera destacable, movent-se sempre al voltant dels 38.000 habitants. Aquest volum de població suposa el 2,4% de la població total barcelonina.

Pel que a la població jove (de 14 a 24 anys), tampoc s'han donat canvis significatius en els darrers 10 anys i actualment hi ha un total de 3.379 persones joves que resideixen a Sant Antoni.

Gràfic 1. Evolució de la població total i jove de Sant Antoni (de 14 a 24 anys).

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona.

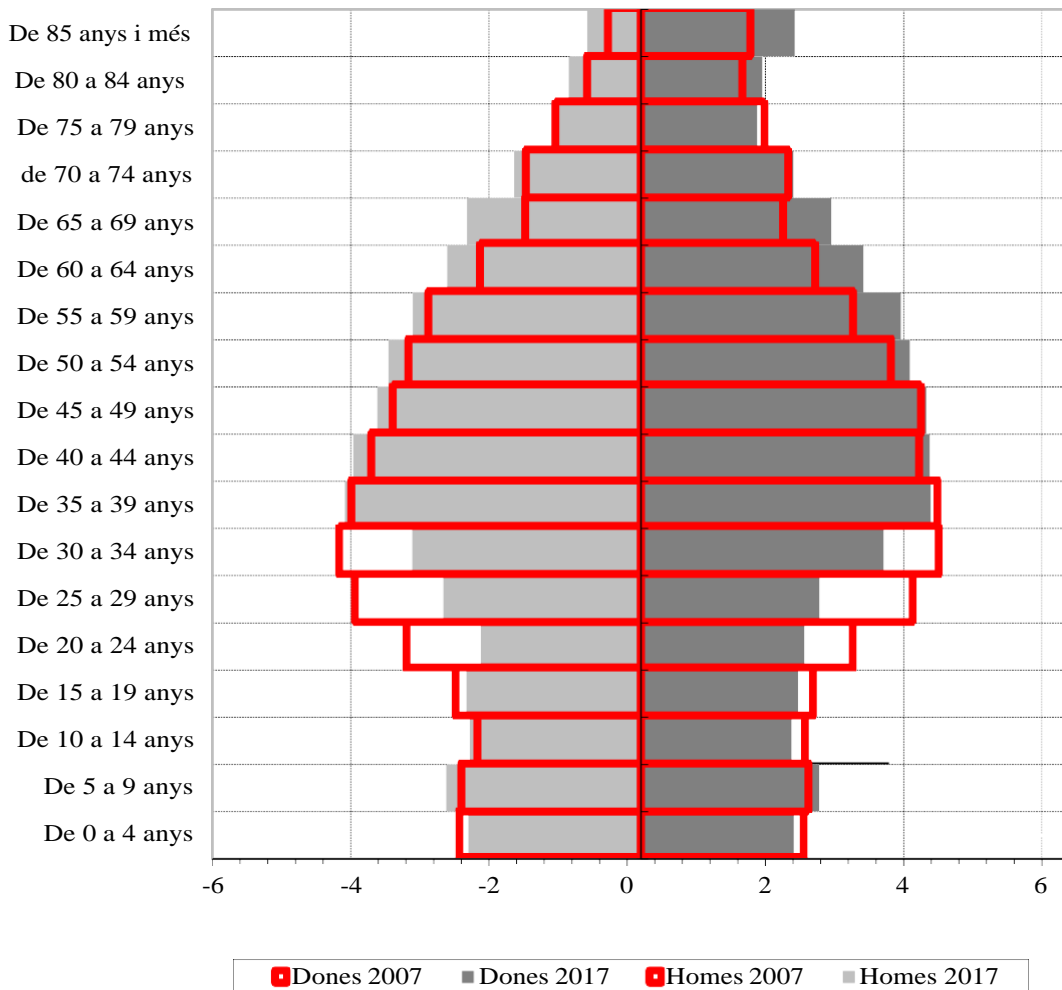
Fent una mirada a l'evolució de la estructura per edats de la població de Sant Antoni, es pot detectar que no s'han donat canvis significatius a la base de la piràmide, de fet, el pes de la població entre 0 i 19 anys pràcticament no ha variat. Tanmateix, sí que es detecta un canvi de la població amb edats compreses entre els 20 i els 34 anys, en aquest sentit, la piràmide mostra un descens del volum de població en aquesta edat en comparar l'any 2007 i el 2017.

Aquests trams (entre 20 i 34 anys) es corresponen a les edats en què la població acostuma a emancipar-se. En aquest sentit, i tot i que no es pot afirmar a partir només

de l'anàlisi d'aquesta gràfica, aquest descens de la presència d'aquestes edats al barri pot tenir relació amb l'increment dels preus en el mercat de lloguer i immobiliari que s'han donat al barri i que analitzarem en detall en propers apartats.

Gràfic 2. Piràmide poblacional. Sant Antoni

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona.

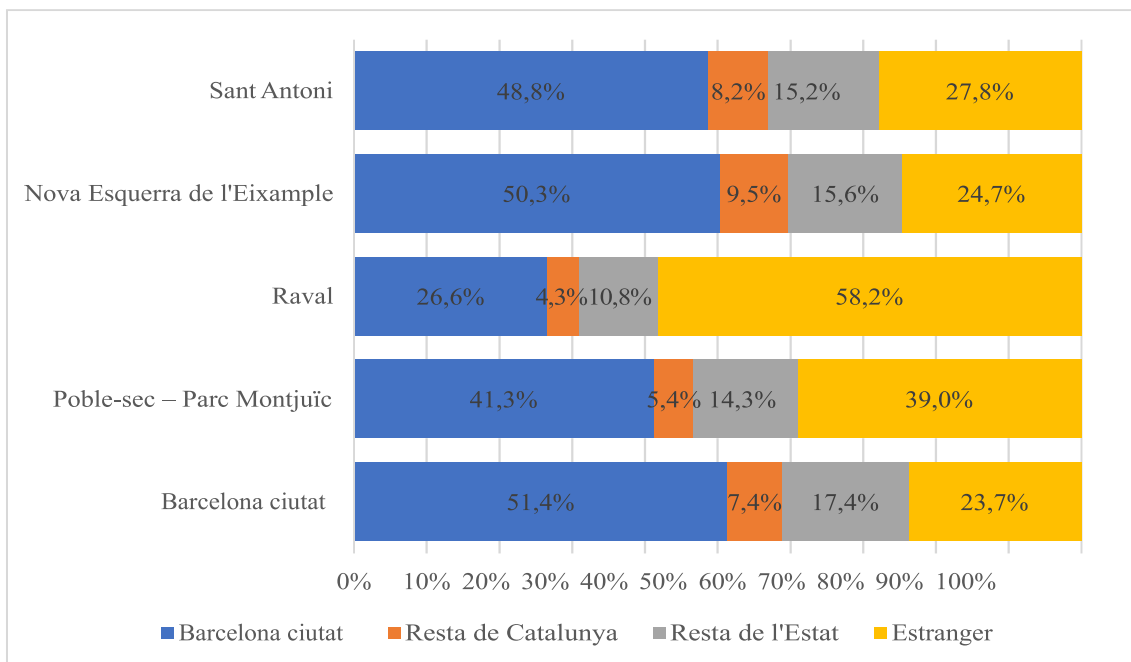
Origen de la població

El 49% de la població resident a Sant Antoni ha nascut a la ciutat de Barcelona, un 28% a l'estranger, un 15% a la resta de l'Estat espanyol i el 8% restant a altres municipis de Catalunya.

L'anàlisi comparativa del lloc de naixement de la població mostra que Sant Antoni i la Nova Esquerra de l'Eixample tenen un percentatge de veïns i veïnes nascuts a Barcelona que gira entorn del 50%, equiparable a la mitjana de la ciutat de Barcelona.

En canvi, el Raval, i en menor mesura el Poble-sec, el percentatge de població nascuda a la ciutat està per sota³.

Gràfic 3. Població segons lloc de naixement. Total població. Comparativa territorial. 2017

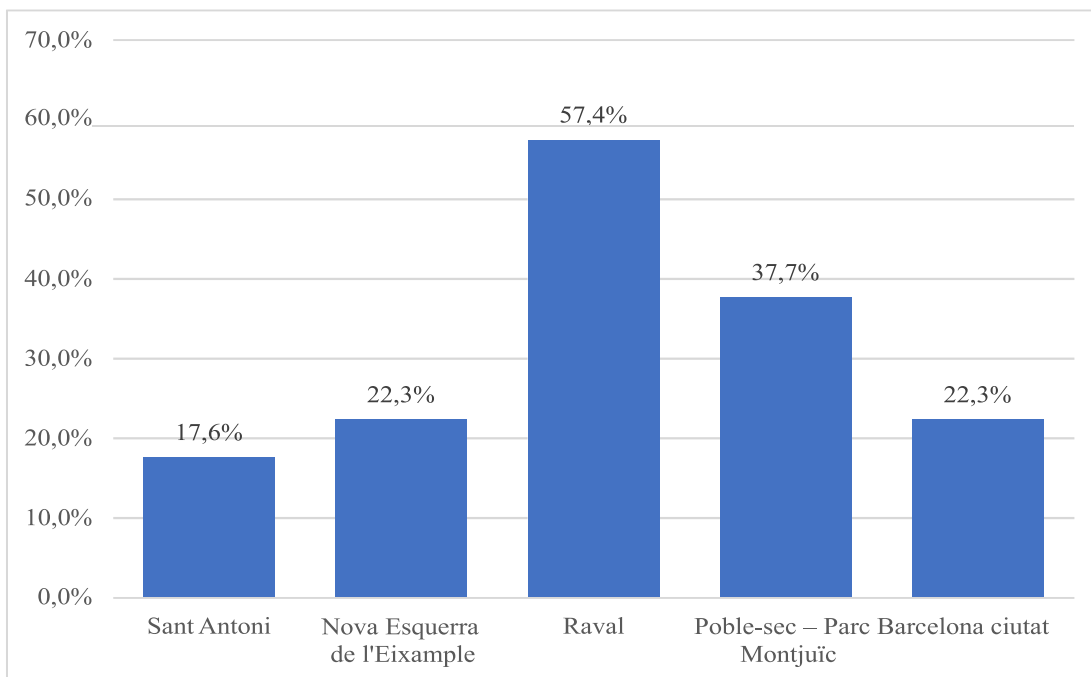

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona. Lectura del Padró Municipal d'Habitants a 1 gener 2017.

Sant Antoni és el barri amb un menor percentatge de població jove amb nacionalitat estrangera (17,6%) dels analitzats en la següent gràfica, estant també per sota del percentatge del conjunt de la ciutat (22,3%).

³ Les dades de població segons lloc de naixement no estan disponibles desagregades per edats i, per tant, no es pot analitzar de forma aïllada la població jove.

Gràfic 4. Població jove (de 15 a 24 anys) amb nacionalitat estrangera sobre el total de la població jove. Comparativa territorial. 2017.

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona. Lectura del Padró Municipal d'Habitants a 1 gener 2017.

La nacionalitat amb més presència al barri de Sant Antoni després de l'espanyola és la italiana (un 21% sobre el total de població amb nacionalitat estrangera) i, en segon lloc, la xinesa (un 15,4%).

Realitat socioeconòmica

Prenent com a índex de referència el conjunt de la ciutat de Barcelona (100), el barri de Sant Antoni té una Renda Familiar Disponible (RFD) molt propera a la mitjana de la ciutat (98,6). La RFD de Sant Antoni es troba per sota de la que té el barri de la Nova Esquerra de l'Eixample (103,8) però força per sobre dels índex del Raval (75,8) i el Poble-sec – Parc Montjuïc (74,3).

Taula 2. Distribució territorial de la renda familiar. 2015.

	Renda Familiar Disponible Índex RFD Barcelona = 100
Sant Antoni	98,6

Nova Esquerra de l'Eixample	103,8
Raval	75,8
Poble-sec – Parc Montjuïc	74,3
Barcelona ciutat	100,0

Font: dades del Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona. Lectura del Padró Municipal d'Habitants a 30 de juny 2015.

L'anàlisi de les últimes dades disponibles d'atur registrat mostra que Sant Antoni té un percentatge de persones aturades superior al de la Nova Esquerra de l'Eixample (5,7%) i el Poble-sec – Parc Montjuïc (7,8%) però inferior al del Raval (9,3%). Pel que fa a la comparativa amb el conjunt de la ciutat de Barcelona (6,9%), Sant Antoni té un percentatge superior d'atur registrat (8,6%).

Taula 3. Atur registrat. Octubre 2017

	Atur registrat	Població de 16 a 64 anys	Atur / població de 16 a 64 anys
Sant Antoni	2.200	25.525	8,6%
Nova Esquerra de l'Eixample	2.200	38.310	5,7%
Raval	3.335	35.744	9,3%
Poble-sec – Parc Montjuïc	2.225	28.466	7,8%
Barcelona ciutat	73.061	1.057.358	6,9%

Font: elaboració pròpia a partir de l'estimació per barris a partir de dades facilitades per codis postals feta pel Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona a partir de dades del Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya.

Nivell d'estudis

La població de Sant Antoni té un nivell superior d'estudis que la mitjana de la ciutat de Barcelona: mentre a Sant Antoni el 35% de la població major de 16 anys té estudis universitaris o superiors, a Barcelona aquest percentatge és del 31%.

Taula 3. Nivell d'estudis. Any 2017.

Nivell d'instrucció	Sant Antoni		Barcelona ciutat	
	Nombre	%	Nombre	%
Sense Estudis	785	2%	39.392	3%
Estudis primaris / certificat d'escolaritat / EGB	5.408	16%	252.973	18%
Batxillerat elemental / graduat escolar / ESO / FPI	6.689	20%	301.764	21%
Batxillerat superior / BUP / COU / FPII / CFGM grau mitjà	8.770	26%	355.735	25%
Estudis universitaris / CFGS grau superior	12.053	35%	434.910	31%
No consta	477	1%	21.716	2%
TOTAL	34.182	100%	1.406.490	100%

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona. Lectura del Padró Municipal d'Habitants a 1 gener 2017.

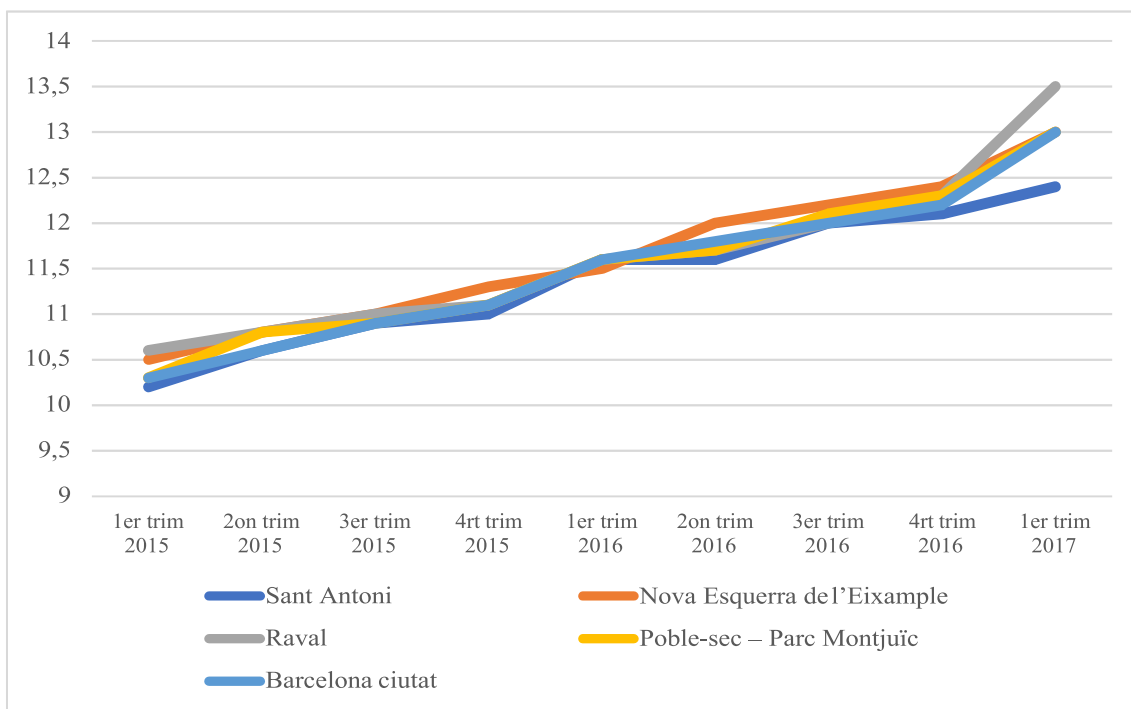
Nota: població classificada de 16 anys i més.

Habitatge

L'anàlisi de l'evolució del preu del lloguer ha estat ascendent en el conjunt de barris analitzats així com a la ciutat de Barcelona. En el cas de Sant Antoni, el preu mitjà de lloguer per m² ha passat de 10,2€ el primer trimestre de 2015 a 12,4€ el primer trimestre de 2017. Això suposa un increment de més del 21% en tan sols dos anys.

Tot i així, on s'ha donat l'increment de preus més acusats entre els barris analitzats ha estat al Raval, on s'ha incrementat un 27,4%, semblant a l'increment que s'ha donat al conjunt de la ciutat (26,2%).

Gràfic 5. Evolució del lloguer mitjà per superfície (€/m² mes)

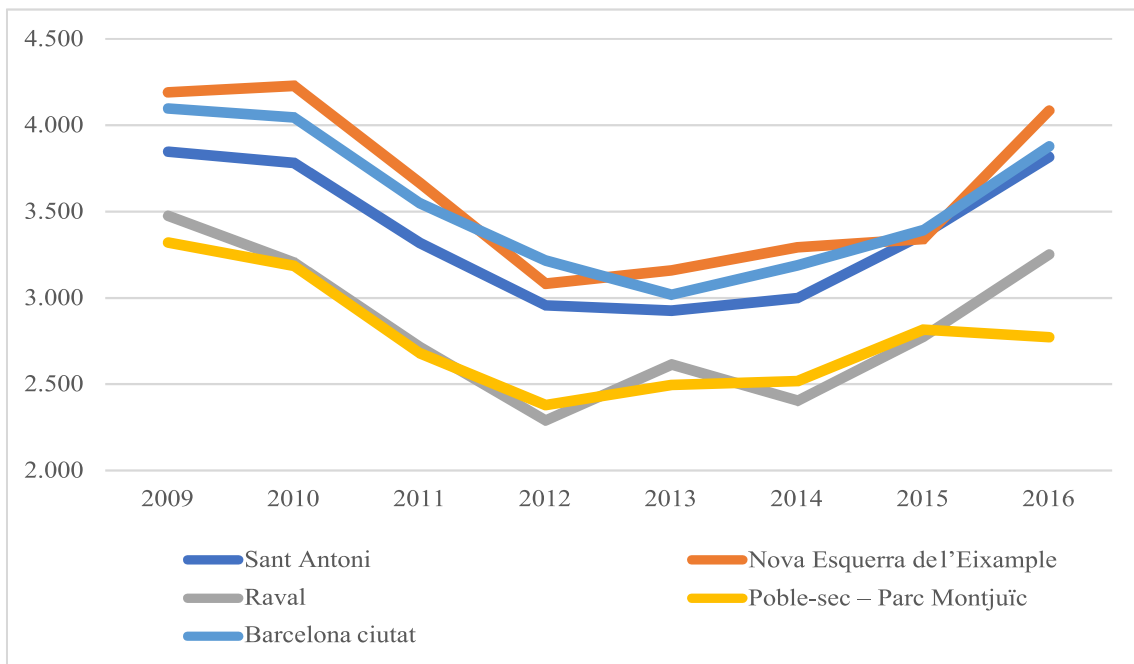

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona extretes de la Secretaria d'Habitatge i Millora Urbana, a partir de les fiances de lloguer dipositades a l'INCASÒL. Generalitat de Catalunya.

Pel que fa al preu mitjà de compra d'habitatge, la gràfica mostra clarament com l'esclat de la bombolla immobiliària va provocar un descens acusat dels preus, especialment entre 2010 i 2012. Tanmateix, en els darrers tres anys el preu de compra dels habitatges s'està recuperant molt ràpidament i apropant-se als nivells anteriors a la crisi.

En el cas de Sant Antoni, el preu mitjà de compra l'any 2009 era de 3.847€/m², el 2013 va baixar fins als 2.926€ (una reducció del 24%), i el 2016 ja havia tornat a pujar fins a situar-se a un preu mitjà de compra de 3.817€/m².

Gràfic 6. Evolució del preu mitjà de compra (€/m²) d'un habitatge.

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona extretes de l'informe anual d'Idealista.com.

1.3. RECURSOS I EQUIPAMENTS JUVENILS

En aquest apartat es recullen els principals recursos i equipaments juvenils amb els què compten els i les joves de Sant Antoni. Val a dir, però, que actualment el barri no disposa de cap espai o equipament municipal específicament orientat a la població més jove, un dèficit que, com es veurà en el proper apartat, tindrà una resposta amb la reobertura del Mercat de Sant Antoni i els nous espais veïnals.

Centres educatius

El barri de Sant Antoni té una xarxa de centres educatius limitada. És especialment destacable la manca d'un institut de titularitat pública al barri, fet que provoca que els i les estudiants de secundària hagin d'optar, o bé per un centre concertat o s'hagin d'escolaritzar en altres barris veïns.

Centres que ofereixen Educació Secundària Obligatoria i Batxillerat

- Salesià Sant Josep (Carrer Rocafort 42) – centre concertat

A més de comptar amb l'oferta d'ESO, és l'únic centre del barri de Sant Antoni que ofereix Batxillerat en Ciència i Tecnologia i en Humanitats i Ciències Socials.

Centres que ofereixen Formació Professional

- Ceir – Arco Villarroel (C/ Villarroel, 5) – centre privat

Oferta educativa del centre:

- o Cicle Formatiu de Grau Mitjà (CFGM) en Instal·lacions Elèctriques i Automàtiques.
- o Cicle Formatiu de Grau Mitjà (CFGM) en Carrosseria
- o Cicle Formatiu de Grau Mitjà (CFGM) en Electromecànica de Vehicles Automòbils
- o Cicle Formatiu de Grau Mitjà (CFGM) en Farmàcia i Parafarmàcia
- o Cicle Formatiu de Grau Mitjà (CFGM) en Cures Auxiliars d'Infermeria
- o Cicle Formatiu de Grau Superior (CFGS) en Sistemes Electrotècnics i automatitzats

- o Cicle Formatiu de Grau Superior (CFGS) en Automoció
- o Cicle Formatiu de Grau Superior (CFGS) en Documentació i Administració Sanitàries
- o Cicle Formatiu de Grau Superior (CFGS) en Mediació Comunicativa
- o Cicle Formatiu de Grau Superior (CFGS) en Educació Infantil
- o Cicle Formatiu de Grau Superior (CFGS) en Integració Social
- o Programa de Formació i Inserció (P.F.I) d'Auxiliar de reparació i manteniment de vehicles lleugers
- o Curs de preparació per a la Prova d'Accés al Grau Superior

- Institut Lluïsa Cura (Ronda Sant Antoni, 19) – centre privat

Oferta educativa del centre:

- o Cicle Formatiu de Grau Mitjà (CFGM) en Activitats Comercials
- o Cicle Formatiu de Grau Mitjà (CFGM) en Gestió Administrativa
- o Cicle Formatiu de Grau Superior (CFGS) en Administració i Finances
- o Cicle Formatiu de Grau Superior (CFGS) en Màrqueting i Publicitat
- o Cicle Formatiu de Grau Superior (CFGS) en Comerç Internacional
- o Cicle Formatiu de Grau Superior (CFGS) en Gestió de Vendes i Espais Comercials
- o Cicle Formatiu de Grau Superior (CFGS) en Transport i Logística
- o Cicle Formatiu de Grau Superior (CFGS) en Logística i Comerç Internacional.
- o Cicle Formatiu de Grau Superior (CFGS) en Informació i Assistències Turístiques.

- Aites (Avinguda Paral·lel, 158) – centre privat

Oferta educativa del centre:

- o Graduat en Educació Secundària (GES)
- o Cicle Formatiu de Grau Mitjà (CFGM) en Activitat Físiques i Esportives

- o Cicle Formatiu de Grau Superior (CFGS) en Activitats Físiques i Esportives
  - o Cursos preparatoris per a oposicions (Mossos d'Esquadra, Guàrdia Urbana, Policia Nacional i Guàrdia Civil)
- Escola de Perruqueria Miquel Griñó (C/ Tamarit, 151) – centre privat

Oferta educativa del centre:

- o Cicle Formatiu de Grau Mitjà (CFGM) en Perruqueria i Cosmètica Capilar
- o Cicle Formatiu de Grau Superior (CFGS) en Direcció de Perruqueria
- o Programa de Formació i Inserció (PFI) en Perruqueria

Centres de Formació per a adults

- CFA Pere Calders (C/ Calàbria, 66-78) – centre públic

Oferta educativa del centre:

- o Graduat en Educació Secundària (GES)
- o Curs preparatori per a la prova d'accés al Grau Superior
- o Català
- o Castellà
- o Anglès
- o Informàtica

Equipaments socioculturals

- Centre Cívic Cotxeres Borrell (C/ Viladomat 2-8)

És un equipament de proximitat de titularitat municipal gestionat per una empresa privada. Compta amb una oferta trimestral de cursos i tallers culturals per a totes les edats, una programació escènica estable en l'Espai Escènic Tísner que engloba teatre, dansa, cinema, música, espectacles familiars, i una programació expositiva.

Com a projectes destacats dirigits a la població jove el centre compta amb:

- o Laboratori Tísner: un projecte de suport a la creació en l'àmbit de les arts escèniques, per a desenvolupar projectes artístics.
- o Petit Tísner: escola de formació i experimentació en diverses disciplines escèniques. La formació s'organitza segons grups d'edats: petits artistes (de 4 a 6 anys i de 6 a 9 anys), teloners (de 9 a 12 anys) i debutants (de 12 a 17 anys).

El centre cívic, com a equipament de proximitat del barri de Sant Antoni, disposa d'un servei de cessions d'espais, infraestructures, material i personal tècnic a disposició de les entitats i col·lectius del barri i la ciutat, per tal de donar suport a les seves iniciatives i activitats. Els espais disponibles del centre són:

- o Teatre: d'una superfície de 275 m² i un aforament de 155 persones.
  - o 4 sales mitjanes d'una superfície d'entre 65 i 100 m², amb terra de parquet i miralls.
  - o 4 sales petites d'una superfície d'entre 25 i 35m².
- Biblioteca Sant Antoni - Joan Oliver (C/ del Comte Borrell, 44-46)

Aquest equipament es va inaugurar l'any 2007 i està situat a l'interior d'illa delimitada pel carrer de Manso, la ronda de Sant Pau i els carrers del Parlament i Borrell.

- Calàbria 66. Espai i Moviment per l'Educació, la Cultura i el Veïnatge de Sant Antoni (C/ Calàbria, 66)

Aquest edifici que havia estat l'antiga seu de la ONCE es va rehabilitar i es va inaugurar com a equipament de barri l'any 2015. Té una superfície útil de 6.733 metres quadrats entre el subterrani, la planta baixa i sis pisos. L'edifici va ser restaurat amb criteris de sostenibilitat i disposa d'un sistema d'energia solar fotovoltaica connectat a la xarxa per a tota la finca.

Actualment l'edifici comparteix usos veïnals, i la gestió és a càrrec de la Federació d'Entitats de Calàbria 66, formada per més d'una quarantena d'entitats del barri. A més dels usos veïnal, l'equipament també inclou serveis municipals que s'hi ubiquen a l'edifici: l'Escola d'Adults Pere Calders, el Centre de Normalització Lingüística, l'empresa B:SM i la Direcció d'Atenció Ciutadana.

Els espais gestionats per les entitats veïnals són:

- o Auditori amb capacitat per a 186 persones.
- o Sala polivalent.
- o Aules tallers
- o Sales de reunions
- o Hort comunitari al terrat.

L'activitat de Calàbria s'organitza a partir de diverses comissions de treball: veïnatge, educació i artística.

Recursos de Salut

- Centre d'Atenció Primària Manso (C/ Manso, 19)

Aquest centre d'atenció inclou entre els seus recursos, el Programa d'Atenció a la Salut Sexual i Reproductiva (ASSIR). Aquest programa comprèn un conjunt d'activitats de tipus assistencial, preventiu i educatiu que tenen com a objectiu donar una assistència sanitària integral millorant l'accessibilitat de la població als serveis sanitaris a nivell de l'atenció tocoginecològica i reproductiva. Entre els serveis que inclou s'hi troba Atenció específica i confidencial als Joves (programa tarda jove):

- o És una consulta oberta, per a nois i noies, atesa inicialment per una llevadora. També disposa de psicòleg/a, ginecòleg/oga o infermer/a.
- o Atenció immediata, confidencial i gratuïta.
- o Es parla de temes relacionats amb l'adolescència (sexualitat, infeccions de transmissió sexual, embarassos no desitjats, anticoncepció...).
- o Paral·lelament es pot accedir a la visita amb un/a ginecòleg/oga per a qualsevol consulta sobre patologia.

Equipaments esportius

- Centre Esportiu Municipal Aiguajoc Borrell (C/ Comte Borrell 21)

Equipament esportiu de titularitat pública i gestió privada és l'equipament esportiu del barri. Compta amb diverses instal·lacions i serveis esportius: piscina, pavelló, sales de fitness, sales d'esquaix, etc.

Val a dir, però, que el fet que el barri de Sant Antoni no compti amb espais esportius a l'aire lliure (camps de futbol, de bàsquet, etc.) fa que molts joves facin ús, tant per realitzar activitats esportives, com per trobar-se amb altres joves, espais esportius dels barris veïns.

Espai públic

A més dels equipaments i els recursos juvenils disponibles al barri, existeixen tota una sèrie de punts de l'espai públic que cal tenir en compte en l'anàlisi de les dinàmiques juvenils. En aquest sentit, cal apuntar que Sant Antoni no compta amb cap gran parc o espai verd, per això el recull d'espais públics se centra en l'Avinguda Mistral i el conjunt d'interiors d'illa que han esdevingut parcs o jardins en els darrers anys. El projecte de rehabilitació d'interiors d'illa va començar el 1987 i continua a l'actualitat dins del Pla d'Actuació de Districte de l'Eixample. L'objectiu final és que els ciutadans disposin d'una zona verda a menys de 200m de casa seva.

- Avinguda Mistral

És el carrer més representatiu del barri. Discorre entre el carrer Llançà i el carrer Viladomat. El seu traçat es correspon amb un antic camí romà, que en època medieval era conegut com Via morisca, sent un dels principals accessos a la Barcelona emmurallada. Entre 1994 i 1996 es va dur a terme una profunda transformació per convertir l'avinguda Mistral en un passeig peatonal, segons el projecte de l'arquitecte municipal Jaume Graells. Es va construir un aparcament subterrani, es va enjardinar la superfície i es va renovar el mobiliari urbà.

Actualment és un dels punts de trobada habitual dels veïns i veïnes del barri, també dels més joves que aprofiten els bancs, les terrasses i les zones enjardinades per passar l'estona.

- Jardins Interior d'Illa de Maria Manonelles (C Calàbria 38)

Estan situats a l'interior d'illa entre els carrers Calàbria, Tamarit, Viladomat i Manso. Compta amb una zona enjardinada i una zona de joc infantil.

- Jardins Interior d'Illa Càndida Pérez (C Comte Borrell 44)

Situats entre els carrers Comte Borrell, Manso, Ronda Sant Pau i Parlament.

En aquests jardins es troba l'entrada a la Biblioteca de Sant Antoni – Joan Oliver. Compta amb una zona infantil, un circuit gimnàstic i lúdic per a la gent gran. El

fet de tenir la biblioteca ubicada en aquests jardins fa que a les tardes dels dies laborables s'hi concentrin un nombre important de persones joves.

- Interior d'Illa Jardins de Maria Matilde Almendros (C Calàbria 90)

Situat entre els carrers Calàbria, Gran Via de les Corts Catalanes, Viladomat i Sepúlveda. Compta amb una àrea de jocs infantils.

- Jardins Interior d'Illa Mercè Vilaret (C Floridablanca 141)

Situats entre els carrers Floridablanca, Villarroel, Sepúlveda i Casanova. Compta amb una àrea de jocs infantils.

- Jardins de Tete Montoliu (C Sepúlveda 88)

Situats entre els carrers Sepúlveda, Viladomat, Floridablanca i Calàbria. Compta amb una àrea de joc infantil i una zona verda amb arbrat.

- Jardins Interior d'Illa de Tres Tombs (C Manso 24)

Es troben entre els carrers Manso, Viladomat, Parlament i Calàbria. És el solar de l'antiga fàbrica de Galletas Montes, un interior d'illa que combina la zona enjardinada amb una àrea de jocs infantils i dos equipaments del barri: el centre de serveis socials de Sant Antoni i l'escola bressol Tres Tombs.

1.4. EL TEIXIT ASSOCIATIU JUVENIL

A continuació es recull una relació d'entitats juvenils que actualment estan presents al barri de Sant Antoni. Val a dir, però, que també hi ha entitats que no són pròpiament juvenils però que sí compten amb persones joves en la base social.

Entitats de 1er nivell

- Agrupació Escoltes i Guia Pau Claris
Entitat dedicada en l'educació en el lleure. Està inscrita a Minyons Escoltes i Guies de Catalunya (MEGC), entitat escolta que segueix la proposta pedagògica i metodològica de l'escoltisme i el guiatge. Tenen diferents seccions per edats:
  - o De 6 a 8 anys.
  - o De 8 a 11 anys.
  - o De 11 a 14 anys.
  - o De 14 a 17 anys.
  - o De 17 a 19 anys.

- Colla de Diables i La Porca de Sant Antoni
És la colla de diables del barri de Sant Antoni. En els actes i correfocs que organitzen o participen utilitzen elements de foc, música i llum. Aquesta entitat va néixer l'any 1985.

- Associació Juvenil Talkomsona
Entitat de batucaires, participen en actes i celebracions tant del barri com de la ciutat.

- Centre Esplai Totikap
És una entitat creada el 1988 dedicada a l'educació en valors a infants i joves en el temps del lleure per tal de col·laborar amb el procés de transformació social, en la seva vessant pedagògica. Treballen amb persones d'entre 6 i 17 anys.

- Associació Joves Consumidors - Consum Rebel
Formen part de la Unió de Consumidors de Catalunya (UCC).

- Agrupament Escolta Sant Ferran

És un agrupament escolta que pertany a Minyons Escoltes i Guies de Catalunya. Treballen per l'educació en el lleure, a través del mètode escolta i guia, d'infants i joves de 6 a 19 anys. Va ser fundat el 1981.

- **Centre Esplai Casal Bosco**

Forma part del centre educatiu Salesià de Sant Josep. Forma part de la Fundació Catalana de l'Esplai.

Entitats de 2on nivell

- **Assemblea de Joves de Sant Antoni**

És un col·lectiu de joves veïns (o ex-veïns) de Sant Antoni que s'organitza de forma assembleària. El seu objectiu és dinamitzar el barri i potenciar una mentalitat crítica al barri, i ser un punt de trobada i intercanvi, així com de reflexió i acció, entre joves del barri. Duen a terme diverses activitats culturals i d'oci, obertes al barri com per exemple: cicles de cinema; xerrades; exposicions; àpats populars; trobades de col·lectius del barri; col·loquis... A més, participa de les Festes Majors del barri i organitzen anualment el Desconcert, un festival de tarda-vespre-nit que inclou dansa, teatre, activitats culturals catalanes, exposicions i concerts.

- **Federació d'Entitats de Calàbria 66**

Actualment gestionen els espais veïnals de l'edifici Calàbria 66 són membres de la Federació: AAVV de Sant Antoni, AMPA Diputació, AMPA Ernest Lluch, AMPA Ferran Sunyer, AMPA Joan Miró, Associació Cultural Scorza, Associació per al desenvolupament de projectes solidaris per al Sàhara (APSS), Associació Planeta Babel, Associació Pro-Teatre Talia Olympia, Associació Teatral La Matraka, Capacitats integrades +x+, Interruptus, kmaku, Brain & Beer Barcelona, Coral Xaragall, De Veí a Veí, El Cordill, Espai de Debat, Espai SI Prize, O. Atlètic Club Esport i Natura, Penya Barcelonista de l'Eixample, Poemes al Nas de la Lluna, Unió Excursionista de Catalunya (UEC) i XarxAntoni. A més dels membres la Federació compta amb prop de 50 entitats i col·lectius adherits.

- **Comissió de Festes Major**

Les entitats i associacions que formen part de la Comissió dissenyen cada any el programa de la Festa Major del barri. Està coordinada per l'Associació de

Veïns del Sant Antoni però s'hi sumen totes aquelles entitats, col·lectius o persones que volen realitzar alguna activitat durant la festa.

- **El cordill de Sant Antoni**

És la coordinadora que engloba les diferents entitats voluntàries d'Educació en el Lleure del barri de Sant Antoni. La formen membres de l'Esplai Totikap, l'Esplai La Nivaira, l'AEIG Sant Ferran, l'AEIG Sant Antoni Abat i l'AEIG Pau Claris.

- **Casal de Joves Calassanç**

És el centre infantil i juvenil de l'Escola Pia Sant Antoni que va ser fundat l'any 1986. Aplega diferents entitats, grups i col·lectius com el club esportiu EPSA, l'Agrupament Escolta Sant Antoni Abat, els Gegants i Grallers de Sant Antoni i els grups de reflexió Mou-te per esdevenir comunitat Cristiana. Tots ells són dins de l'àmbit d'educació.

- **Xarxa Comunitària de Sant Antoni (xarx@ntoni)**

La Xarxa Comunitària de Sant Antoni recull el testimoni del pla comunitari que es va endegar el 2002 com un procés participatiu i de coresponsabilitat entre l'Administració i la ciutadania. Com associació de segon grau que és, també es dedica a la formació d'entitats i a la coordinació interassociativa, i és en si mateixa un projecte educatiu de participació.

1.5. PROJECTES I PROCESSOS PARTICIPATIUS

En el moment de la redacció d'aquest estudi, el barri de Sant Antoni està immers en dos grans projectes de remodelació urbanística, vinculats entre ells, que tindran efectes importants en les dinàmiques econòmiques, socials i culturals del barri: la rehabilitació del Mercat de Sant Antoni i la reurbanització i pacificació de la cruïlla entre els carrers de Tamarit i del Comte Borrell, al voltant del mercat.

L'impacte que de ben segur tindran aquestes dues actuacions un cop finalitzades és el que ha portat a l'Ajuntament a engegar processos participatius amb els veïns i veïnes i el sector comercial per tal de definir conjuntament aquests dos projectes. L'objectiu de la participació ha estat, doncs, donar resposta a les necessitats i demandes veïnals i, alhora, controlar els possibles efectes negatius que aquestes intervencions poden portar associades.

Així doncs, a continuació s'analitza la tasca realitzada en el marc d'aquests processos participatius, posant especial atenció al paper que hi juguen o que hi jugaran les persones joves del barri.

Omplim de barri el mercat. Decidim els espais d'ús veïnal que hi haurà al nou mercat de Sant Antoni

L'any 2009 van començar les obres de reforma del mercat però una sèrie de troballes arqueològiques (el baluard de Sant Antoni, la contraescarpa que conformaven els límits del fossat de la muralla del segle XVIII i una part de la Via Augusta romana) van fer modificar el projecte inicial i endarrerir les obres. Finalment la inauguració del Mercat està prevista per al 2018 i comptarà amb els següents espais:

2. Planta carrer: on s'ubicarà la zona de mercat fresc i encants.
3. Planta soterrani -1: dues grans superfícies comercials (1 destinada a autoservei alimentari i l'altra a comerç no alimentari), un espai veïnal de 500 m², l'espai d'exposició de la via romana, l'espai d'història del barri i per últim l'espai del Fossar, on s'hi podrà contemplar les restes del baluard, que és un espai públic cobert amb capacitat per poder-hi fer activitats diverses.
4. Plantes soterrànies -2 i -4: aparcament per a clients.
5. Planta soterrani -3: zona de càrrega i descàrrega de mercaderies i magatzems.

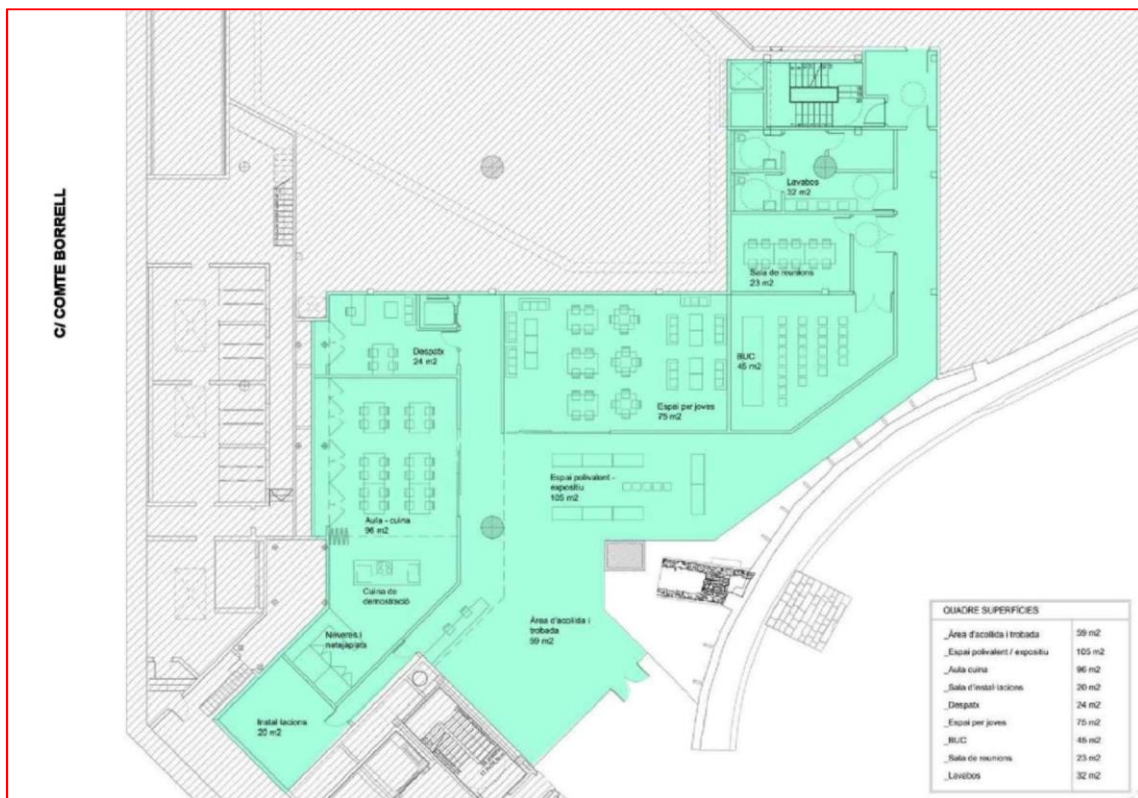
El procés participatiu “Omplim de barri el mercat” té per objectiu debatre i decidir sobre els usos i la funció dels espais veïnals del mercat de Sant Antoni i els seus entorns. Les fases d’aquest procés van ser:

6. Fase informativa (08/06/2016 – 29/06/2016): sessions informatives i visites d’obra al mercat per a posar en comú l’estat de la qüestió.
7. Fase de diagnòstic (30/06/2016 – 20/09/2016): sessions de treball per àmbits i transversals, obertes a tot el veïnat de Sant Antoni, per conèixer les necessitats de les persones del barri, les entitats, les associacions i els col·lectius.
8. Fase de deliberació (21/09/2016 – 31/10/2016): per prendre decisions sobre els usos concrets d’aquest espai i es traspassa al districte i als arquitectes per fer el projecte de distribució dels espais i posterior execució.
9. Fase de retorn (01/11/2016 – 29/11/2016): taules de treball i un grup impulsor al voltant de dues qüestions principals: la gestió cívica i el projecte de l’espai veïnal (que conté la cuina comunitària, el projecte de joves i l’espai veïnal)
10. Fase de seguiment (31/01/2017 – 31/01/2018): al llarg d’un any, i des de la Comissió de Seguiment del Consell de Barri de Sant Antoni, s’està fent el seguiment de la evolució del projecte. Es proposaran els espais adequats per al rendiment de comptes.

Durant la fase deliberativa, es va realitzar un grup de treball amb els joves i els adolescents.

De les propostes que van sorgir d’aquest procés participatiu, finalment s’han acabat definint els següents usos de l’espai veïnal:

- o Aula de cuina comunitària (96m²)
- o Espai per a joves (75m²)
- o Bucs d’assaig (45m²)
- o Espai d’acollida (59m²)
- o Espai polivalent/expositiu (105m²)
- o Despatx per a entitats de caire social i cooperatiu (24m²)

Així doncs, el procés participatiu per definir els usos de l'espai veïnal del mercat ha recollit una de les necessitats detectades al barri: la manca d'espais per a joves. Així mateix, actualment a la Comissió de Seguiment del Consell de Barri de Sant Antoni hi participen membres de l'Assemblea de Joves de Sant Antoni. Tanmateix, actualment encara queda pendent definir quin serà el model de gestió d'aquest espai i quina participació tindran els i les joves del barri en el funcionament i l'activitat que s'hi realitzi. Paral·lelament a la definició final dels usos dels espais veïnals, i també com a resultat del procés participatiu, s'ha definit la urbanització dels entorns del mercat. La proposta resultant es concreta de la següent manera:

- o Pacificar els trams del carrer de Tamarit entre el carrer de Viladomat i la Ronda de Sant Pau, i el del carrer del Comte Borrell entre Floridablanca i Manso.
- o Creació de dues placetes que es generaran a l'aspa del Mercat als carrers de Tamarit i del Comte Borrell.
- o Plantació d'arbrat de diverses espècies, jardineres i parterres.

Per tant, la remodelació del mercat i la definició dels usos veïnals situats al soterrani tindran un impacte directe en les dinàmiques juvenils del barri. En efecte, el fet de disposar d'un espai específicament adreçat a la població més jove serà un punt d'inflexió, tanmateix, caldrà veure quin és el paper que finalment realitzaran els i les joves del barri a l'hora d'omplir d'activitat i de vida aquest espai.

2. PERFILS JUVENILS DE SANT ANTONI

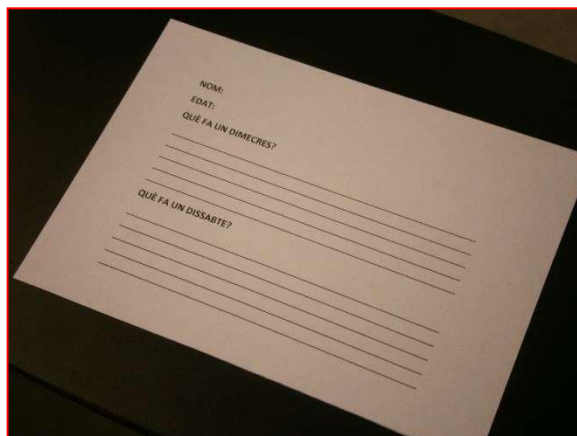
2.1. DINÀMICA DE TREBALL AMB JOVES DE SANT ANTONI

Per tal de poder fer una primera aproximació a la identificació dels principals perfils juvenils existents actualment al barri de Sant Antoni, s'ha realitzat una dinàmica participativa amb joves del barri.

Funcionament de la dinàmica

1. Es van col·locar una sèrie de fotografies de persones joves a la paret i es va demanar a cada participant de la dinàmica que escollís una de les fotografies, s'imaginés que es tractava d'una veïna del barri i que omplís una fitxa amb la següent informació:

- Nom:
- Edat:
- Què fa un dimecres?
- Què fa un dissabte?

3. Seguidament es van posar en comú els perfils que havien definit i, es va començar a treballar col·laborativament per tal de definir grans grups/ perfils de joves de Sant Antoni. Per definir els perfils es va partir de les descripcions que havien sortit en la primera fase de la dinàmica i es va complementar amb d'altres tipus de joves que entre tots es va decidir que eren susceptibles d'esdevenir perfils.

4. Finalment es van posar nom als perfils que van acabar sent els definitius.

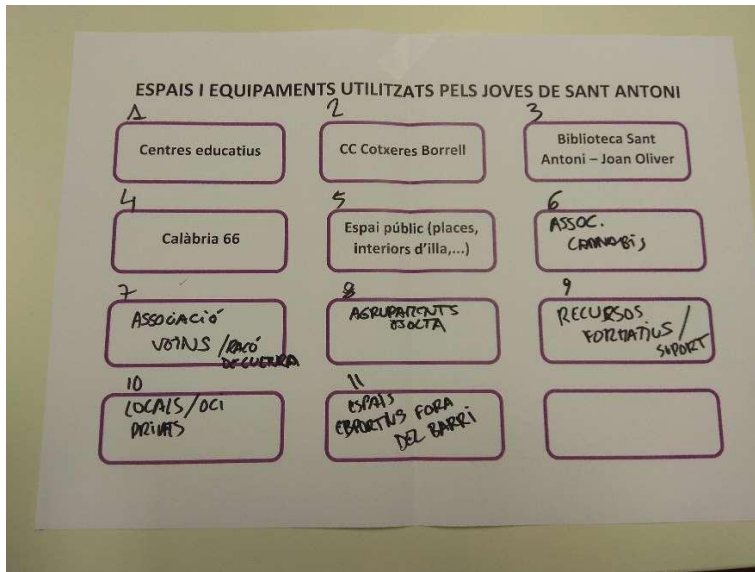

2.2. DINÀMICA DE TREBALL AMB PERSONES VINCULADES A LA POBLACIÓ JUVENIL DE SANT ANTONI

L'objectiu d'aquesta dinàmica de treball va ser complementar els principals perfils de joves de Sant Antoni i identificar les principals necessitats i perspectives de participació de les persones joves del barri.

Funcionament de la dinàmica

1. Es va prendre com a base per a la dinàmica el mapa de perfils resultat de la dinàmica realitzada amb persones joves. Es van validar aquests perfils i es va incorporar un de nou.
2. Per tal de complementar les descripcions dels perfils de joves, es van identificar els principals espais i equipaments del barri que utilitzen regularment i el tipus d'activitat que hi desenvolupen.

3. Per últim, es van consensuar quines són les formes de participació més habituals en cadascun dels perfils identificats.

ORGANITZATS I/O AMB INQUIETUTS

- Minors.
- Dedicuen el seu temps lliure a la militància política i/o a participar en entitats o col·lectius.
- Estudiants i/o treballadors.

ESPais I EQUIPAMENTS QUE UTILITZA	ACTIVITATS QUE HI REALITZA
7	Recursos, monitoria, esdeveniments
4	Reunions als ESPais
8	
5	RELACIONAL, ACTIUS

FORMES DE PARTICIPACIÓ

ENTITATS   Act. Autoprotectors   Espai de treballada

UNIVERSITARIS / ESTUDIANTS ACOMODATS

- El més majoritari.
- Cursant l'educació secundària o superior.
- No emancipades.
- Dedicuen el seu temps a estudiar i a fer activitats d'oci.

ESPais I EQUIPAMENTS QUE UTILITZA	ACTIVITATS QUE HI REALITZA
BIBLIO	ESTUDIAR
1	
2	TALLERS, ÚS ESPais
5	RELACIONAL
11	

FORMES DE PARTICIPACIÓ

FORMAR PART ENTITAT O GRUPS.   Espai de treballada

ADOLESCENTS CONNECTATS

- Joves entre 14 i 18 anys.
- Estudiants.
- Passen la major part del seu temps lliure a casa connectats a internet.
- Interaccions socials a l'entorn virtual o sales de videojocs.

ESPais I EQUIPAMENTS QUE UTILITZA	ACTIVITATS QUE HI REALITZA
1	

FORMES DE PARTICIPACIÓ

TALLERS

JOVES DESMOTIVATS

- Han deixat els estudis o immesos en dinàmiques de fracàs escolar.
- Moltes hores al carrer i, molt sovint, consumint cannabis.
- Avança Mistral com a espai de treballada.

ESPais I EQUIPAMENTS QUE UTILITZA	ACTIVITATS QUE HI REALITZA
5	RELACIONAL, CONSUM
6	
1	
3	USAR
9	
11	

FORMES DE PARTICIPACIÓ

Espai de treballada

REBELS SENSE CAUSA

- Més èxit escolar que els desmotivats.
- Dinàmiques de consum i, a vegades, tràfic de substàncies.
- Oci concentrat en la nit.

ESPais I EQUIPAMENTS QUE UTILITZA	ACTIVITATS QUE HI REALITZA
1	
5	RELACIONAL, CONSUM
6	
11	

FORMES DE PARTICIPACIÓ

JOVES ADULTS

- Més de 20 anys
- Treballen i tenen càrregues familiars.

ESPais I EQUIPAMENTS QUE UTILITZA	ACTIVITATS QUE HI REALITZA
5	RELACIONAL, OCI, ENTERTAINMENT
10	
2	VEURE PROGRAMES / RESERVES

FORMES DE PARTICIPACIÓ

Entitats   TALLERS   Act. Privats

**NETERS NO ACONSEGUIM
NOUS BINGUTS**

- CERQUES DE LA COLETA
- VERTALS DOCUMENTALS
- ATENCIÓ AL FOSC
- PARTICIPACIÓ EN GRUPO (COMME CORDA)
- AMB I DENTRE ESPAI DE LA CIUTAT

ESPAIS I EQUIPAMENTS QUE UTILITZA	ACTIVITATS QUE HI REALITZA
5	RECERCA
3	ADRETTAR RECURSOS (R, B, F, ...)
4	
11	

FORMES DE PARTICIPACIÓ

- Espai de trobada
- Entitats paperes
- Act. puntuals

